

Huvudman

Värmdö kommun
varmdo.kommun@varmdo.se

Beslut

Datum 2025-02-19

Dnr 2025:291

Sida 1 (5)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Kvarnbergsskolan årskurs 7-9 i Värmdö kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Värmdö kommun att senast den **21 april 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Värmdö kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Värmdö kommun ska vidta följande åtgärder

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 21 april 2025 klargöra skyldigheten för personal och elever att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om de utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd, eller om det annars finns särskilda skäl. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 4 a § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:291) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under vårterminen 2025 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner.

Tillsynen har genomförts genom besök i skolenheten den 14 januari 2025. Som en del av tillsynen har lektionsobservationer, samtal med lärare och en intervju med rektorn genomförts. Vidare har dokumentation granskats, bl.a. ordningsregler och skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av lektionsobservationer framgår att det vid två av fyra observerade lektioner förekommer att elever under lektionstid använder mobiltelefoner och datorer till annat än det som läraren instruerat om och att läraren i vissa fall inte vidtar någon åtgärd. De elever som använder mobiltelefoner och datorer i annat än undervisningssyfte gör detta under delar av eller

merparten av lektionerna. Vid den ena lektionen där användning i annat än undervisningssyfte förekommer framgår att flera elever spelar spel under delar av eller majoriteten av lektionen. Vid lektionen förekommer även att flera elever använder datorer för att under delar av lektionen besöka webbsidor som inte är skolrelaterade. Läraren uppmärksammar inte merparten av elevernas användning men rör sig inte heller runt i klassrummet för att uppmärksamma användandet. I ett fall märker läraren att en elev använder datorn till annat än vad läraren instruerat och säger då till eleven men utan effekt då eleven fortsätter användandet trots tillsägelse. Vid den andra observerade lektionen där användning i annat än undervisningssyfte förekommer framgår att elever spelar spel på datorer och besöker webbsidor som inte är skolrelaterade under delar av lektionen. Vid lektionen ger läraren en tillsägelse när elever öppnar sina datorskärmar under genomgång men läraren agerar inte när elever under självständigt arbete använder datorer till annat än undervisningssyfte eller har framme mobiltelefon. I anslutning till lektionen uppger även läraren att hen är medveten om att en elev utan tillåtelse använder mobiltelefonen under lektionen men att lärarna inte kan ägna lektionerna åt att bråka med eleven.

Av intervjuer med rektorn och flera lärare i anslutning till lektionsobservationerna framgår att eleverna inte får ha sina mobiltelefoner på lektionerna, utan ombeds av lärarna att för årkurs 7 lämna in dem vid skoldagens början och för årskurserna 8-9 lämna in dem vid lektionens början. Eleverna följer inte alltid lärarnas instruktion att lämna in mobiltelefonerna.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning vid undervisning endast får användas enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande. Det innebär att privat användning som huvudregel inte är tillåten och det gäller oavsett om det är av skolan tillhandahållen

elektronik eller en elevs privata utrustning. Ett eventuellt användande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska därmed utgöra ett medel i undervisningen för att utveckla eleverna mot utbildningens mål. Utgångspunkten är att läraren ger generella instruktioner. Lärarens instruktion behöver dock inte vara samma för alla elever. Elever kan arbeta med olika uppgifter och utifrån det pedagogiska syftet kan elever som arbetar med en viss typ av uppgifter få använda mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning medan andra som arbetar med andra uppgifter inte får det. Enligt första stycket andra punkten ska det även vara möjligt att använda mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning om användningen sker som en extra anpassning eller särskilt stöd enligt 3 kap. (Prop. 2021/22:160 s.230)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kvarnbergsskolan inte uppfyller lagens krav avseende användandet av datorer i undervisningen. Tillsynen visar att det förekommer att enstaka elever under lektionstid använder sina mobiltelefoner eller datorer till annat än skolarbete utan att lärare har gett instruktioner om detta. Tillsynen visar också att lärare inte alltid agerar när elever under lektioner använder sina datorer till annat än skolarbete. Det förekommer såväl att lärare säger till men utan effekt och att lärare inte alls agerar när elever under lektioner använder sina datorer till annat än skolarbete eller använder sina mobiltelefoner under lektionstid.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Värmdö kommun verksamhet vid Kvarnbergsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner. Det finns därför skäl att förelägga Värmdö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Skriftliga rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynsbesöket efterfrågat och inhämtat skolenhetens ordningsregler och rutin för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Av skolenhetens ordningsregler och rutiner framgår att det är otillåtet att använda mobiltelefoner under lektionen om inte ansvarig lärare bestämmer att den får/ska användas. Elever i årskurs 7 ska lämna in mobiltelefonerna i början av skoldagen och mobiltelefonerna ska förvaras i ett låst utrymme i anslutning till klassrummet. Mobiltelefonerna återlämnas därefter efter skoldagens slut. För elever i årskurserna 8-9 framgår att eleverna ska lämna in mobiltelefonen inför lektion och att mobiltelefonen förvaras på anvisad plats. Eleverna får sedan tillbaka mobiltelefonen efter lektionens slut. I det fall en elev i årskurserna 8-9 inte kan hantera sin mobiltelefon inhämtar skolan medgivande från vårdnadshavare att omhänderta mobiltelefonen under skoldagen. Vidare framgår för samtliga årskurser att lärare kan komma att beslagta en mobiltelefon som stör ordningen, att skolan i så fall övertar ansvaret för mobiltelefonen och att den då återlämnas i slutet av skoldagen. Av interjuver med rektorn och lärarna i samband med de observerade lektionerna framgår att rutinen oftast efterlevs men att enskilda elever på olika sätt försöker kringgå att lämna in mobiltelefonen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§. Rektorn beslutar om sådana rutiner. (5 kap. 4 e § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av Erik Almqvist, beslutsfattare.

Utredaren Henrik Ohlsson Westin har varit föredragande i ärendet.